

تأثیر دیوار حیاط بر امنیت خانه‌های روستایی (نمونه موردی: روستای ایمر محمد، استان گلستان)

علی امامی^{*}، امین‌اله ایمری^{**}، عافیه مرادی^{**}

1392/05/09

تاریخ دریافت مقاله:

1395/10/20

تاریخ پذیرش مقاله:

چکیده

این مطالعه با بررسی تأثیر دیوار حیاط در امنیت ساکنین واحدهای مسکونی ترکمن‌های قوم یموت در روستاهای شهرستان گنبد کاووس، به ارزیابی آسیب‌پذیری هر دو نوع، خانه‌هایی با دیوارهای شفاف و خانه‌هایی با دیوارهای صلب، نسبت به سرقت و تأثیر هر یک در میزان احساس امنیت و ترس از جرم در ساکنین آن‌ها می‌پردازد. بر این اساس بررسی‌های مقدماتی و مطالعات نظری به ساختن فرضیه‌هایی با مضامین امنیت بیشتر خانه‌هایی با دیوارهای شفاف در حیاط نسبت به خانه‌هایی با دیوارهای صلب در حیاط و نیز افزایش ترس از جرم در ساکنان، متناسب با افزایش میزان صلبیت دیوار حیاط خانه‌ها انجامید. در بخش گردآوری داده‌ها توأمان از روش مشاهده و توزیع پرسشنامه استفاده گردید و پس از تکمیل و جمع‌آوری، مورد ارزیابی و استدلال منطقی و تحلیل‌های آماری قرار گرفت. تحلیل‌ها نشان دادند که نوع دیوار بر امنیت ساکنین واحدها و محلات مسکونی ترکمن‌های قوم یموت در روستاهای شهرستان گنبد کاووس تأثیر مثبت و معناداری دارد. به عبارتی دیگر با افزایش میزان گشودگی بصری دیوار حیاط خانه‌ها، امنیت خانه و احساس امنیت ساکنین آن افزایش می‌یابد. در گذشته، خانه‌های روستایی بدون حیاط امنیت بیشتری را برای ساکنین فراهم کرده و میزان وقوع جرم و جنایت در روستاها را به شدت کاهش می‌دادند. امروزه افزودن دیوارهای حیاط به خانه‌های روستایی به تقلید از شهرها صورت گرفته و روستاها دچار ناامنی شده‌اند. در این میان نوع دیوار احداث شده بر حسب میزان شفافیت نیز بر میزان امنیت خانه‌ها و ساکنین آن‌ها تأثیر گذار می‌باشد.

واژگان کلیدی: امنیت، فضای قابل دفاع، دیوار حیاط، رؤیت‌پذیری.

* استادیار گروه معماری، واحد گنبد کاووس، دانشگاه آزاد اسلامی، گنبد کاووس، ایران. ali.emami.iau@gmail.com

** گروه معماری، واحد گنبد کاووس، دانشگاه آزاد اسلامی، گنبد کاووس، ایران.

مقدمه

امروزه نقش طراحی معماری در ایجاد امنیت و به خصوص امنیت¹ در محیط‌های مسکونی بیش از پیش نمایان شده است. به طوری که طراحی محیطی مناسب می‌تواند این قابلیت را برای ساکنین روستایی فراهم آورد تا خودشان بتوانند نظارت و کنترل مداوم و مؤثر بر محدوده زندگی خویش داشته باشند. این به معنی نوعی خودنظارتی² است که باید ابزارهای لازم برای ایجاد چنین قابلیت‌هایی در محیط فراهم شود. محیط فیزیکی باید به گونه‌ای طراحی شود که فرصت‌های نظارتی را برای ساکنین بهبود بخشیده و در مقابل، باعث کاهش فرصت‌های مجرمانه شود. ولی گاهی اوقات به علت استفاده نامناسب از عناصر معماری و ناآگاهی طراحان از تأثیراتی که این عناصر می‌توانند بر محیط داشته باشند، چنین قابلیت‌هایی از محیط گرفته شده و یا تضعیف می‌شوند. از جمله این عناصر معماری می‌توان به دیوار حیاط در محلات مسکونی روستاهای ترکمن نشین شهرستان گنبد کاووس اشاره کرد که کم کم و به دلایل مختلفی رو به ظهور می‌باشد. یکی از مهم‌ترین و اصلی‌ترین راهکارهای تقویت خودنظارتی قابلیت رؤیت‌پذیری³ فضاها و فعالیت‌ها توسط ساکنین محلات مسکونی و یا توسط افرادی است که در محیط در حال حرکت هستند. یعنی کوچه و خیابان، راه‌ها و مسیرهای دسترسی، فضاهای باز بین خانه‌ها و ورودی‌ها از درها، پنجره‌ها و حیاط واحدهای مسکونی و بالعکس، قابل رؤیت باشند. این باعث افزایش چشم‌های ناظر، منزوی شدن فرد مجرم و ختنی شدن عمل مجرمانه او خواهد شد. حال نوع استفاده نامناسب از عناصر معماری نظیر دیوار حیاط در روستاهای ترکمن نشین می‌تواند این راهکار خود نظارتی را تحت تأثیر قرار داده، باعث حذف یا

کمرنگ‌تر شدن آن و فراهم نمودن پتانسیل‌های بالقوه جرم در محلات مسکونی شود. شاید منشاء مشکل از یک طرف ناآگاهی ساکنان از برخی پتانسیل‌های منفی باشد که نوع دیوارکشی حیاط (از طریق ایجاد فرصت‌های پنهان) به وجود می‌آورد و از طرفی دیگر می‌تواند نفوذ الگوهای مسکن شهری به روستاها و الگوبرداری تقلیدی از ویژگی‌ها و عناصر معماری شهری باشد که در حال گسترش و رواج می‌باشند، بدون آگاهی از اینکه این عناصر معماری می‌توانند تأثیرات متفاوتی در بسترهای مختلف از خود برجای بگذارند. حال با توجه به موارد ذکر شده این سؤال مطرح می‌شود که دیوارهای حیاط، چه تأثیری در امنیت ساکنین واحدهای مسکونی در روستاها می‌تواند داشته باشند؟

سؤالات تحقیق

- چگونه می‌توان باعث بهبود عملکرد امنیتی دیوار محوطه خانه‌ها شد؟
- چه شاخص‌هایی از دیوار محوطه در امنیت خانه‌ها مؤثرند؟
- آیا گشودگی بصری و ارتفاع دیوارهای محوطه خانه‌ها در امنیت خانه‌ها تأثیرگذار است؟

ادبیات تحقیق

تاریخچه موضوع

در نخستین رویکرد مدیران شهری به فضاها که به منشور آتن بر می‌گردد، شهر به چهار کاربری سکونت، اشتغال، تفریح و عبور و مرور تفکیک و طبقه‌بندی گردید (لوکوربوزیه، 1933). مهم‌ترین نتیجه این جداسازی، خلق فضاهایی بود که هریک فقط در ساعاتی معین از شبانه‌روز فعال و زنده بودند و در ساعاتی بدون هیچ عملکردی به فضایی مرده و مستعد برای استقرار انواع مختلف بزهکاری تبدیل شدند. با

(Madanipour, 2006 &). اصطلاح «پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی»⁹ اولین بار توسط جرم‌شناسی به نام سی.ری. جفری¹⁰ از دانشگاه ایالتی فلوریدا مطرح گردید. وی معتقد است که جامعه‌شناسان درباره دلایل اجتماعی جرم از جمله فقر نسبی و اثرات خرده فرهنگی مبالغه زیادی کرده‌اند و به سایر عوامل تعیین‌کننده و مؤثر بر وقوع جرم نظیر عوامل زیستی، شخصیتی و محیطی توجهی ندارند (Jeffery, 1971). جفری باوجود طرح دیدگاه جرم‌شناسی بیولوژیکی و تبیین و نقد این نظریات در کتاب خود پیشنهادهای اندکی برای کاهش فرصت‌های محیطی ارتکاب جرم مطرح کرد. این نظریه بعدها به نام اختصار یعنی CPTED (پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی) معروف شد.

نظریه CPTED تلاشی است برای طراحی فیزیکی یک منطقه یا مکان، در جهت کاهش جرم و جنایت که شامل طرح‌های معماری می‌باشد که موجب افزایش قلمروگرایی، نظارت طبیعی، سخت کردن هدف و به رسمیت شناختن کاربران قانونی یک منطقه می‌شوند. چنین اقداماتی ارتکاب جرم و جنایت را سخت‌تر می‌کند. تأثیر بالقوه دیگر آن افزایش امکان دیده شدن و گرفتار شدن مجرم در حین ارتکاب جرم است. در نهایت طراحی محیط فیزیکی می‌تواند با تغییر رفتار ساکنان، ارتکاب جرم را سخت‌تر کند (P. Lab, 2010). تقریباً همزمان با جفری، معماری به نام اسکار نیومن اصطلاح محدودتری را تحت عنوان «فضای قابل دفاع»¹¹ مطرح نمود. فضای قابل دفاع شامل بحث و تبادل نظر گسترده‌ای از جرم و جنایت مربوط به فرم فیزیکی مسکن بود بر پایه تجزیه و تحلیل داده‌های جرم و جنایت از مسکن عمومی شهر نیویورک. «فضای قابل دفاع» مدلی است برای محیط‌های مسکونی که از طریق ایجاد تجلی فیزیکی یک کالبد اجتماعی دفاع‌پذیر، از

بروز این مشکلات، طراحان شهری و جامعه‌شناسانی چون اسکار نیومن⁴، جین جاکوبز⁵، اسکلمو آنجل⁶، الیزابت وود⁷ و... تدابیری اندیشیدند که بتوانند تعادل و آرامش را به فضاهای شهری باز گردانند. در دهه 60 میلادی بود که برای اولین بار به مسائل امنیتی و روابط میان محیط و جرم پرداخته شد. کتاب معروف جین جاکوبز با عنوان «مرگ و زندگی شهرهای بزرگ آمریکایی»⁸ سرمنشاء آغاز تحقیقات در این زمینه بود. او ایده طراحان شهری در آن زمان را به چالش کشید. طراحان شهری عقیده داشتند که محله‌ها باید از یکدیگر مجزا بوده و خیابان‌های خلوت امن‌تر از خیابان‌های شلوغ هستند. به عقیده جاکوبز خیابان‌ها برای ایجاد امنیت باید دارای سه ویژگی ذیل باشند:

- الف- مرزبندی روشنی بین فضاهای عمومی و خصوصی وجود داشته باشند.
- ب- چشم‌ها باید به روی خیابان گشوده و ساختمان‌ها رو به سمت خیابان باشند.
- ج- پیاده‌روها برای اینکه به‌صورت مداوم و پیوسته توسط عابرین پیاده مورد استفاده قرار گیرند باید تنوع کاربری داشته باشند (Jacobs, 1961).

تعریف جرم و شکل‌گیری انجمن CPTED

در تعریف جرم، هرگونه رفتار غیر قانونی که ارتکاب آن مجازات و جریمه معینی داشته باشد، جرم نامیده می‌شود. همه جرم‌ها در خفا اتفاق می‌افتند، در واقع مجرم نمی‌خواهد در معرض دید دیگران به ارتکاب جرم بپردازد. مسلماً هرچه احتمال وقوع جرم در محیطی بیشتر باشد، حس امنیت و آرامش در آن کاهش می‌یابد. نتایج حاصل از نظر سنجی که در شهرهای بزرگ برای تعیین میزان احساس امنیت شهروندان انجام شده نشان می‌دهد که ناامنی در محیط شهری با وسعت و بزرگی شهر رابطه مستقیم دارد (Rostami Tabrizi

وقوع جرم و جنایت جلوگیری می‌کند. همچنین اصطلاحی است برای طیف وسیعی از مکانیسم‌ها نظیر موانع واقعی و نمادین، حوزه‌های نفوذ تعریف شده و امکان نظارت بیشتر که در کنار هم محیط را تحت کنترل ساکنین در می‌آورد (Newman, 1972). براساس این تئوری، ویژگی‌های فیزیکی یک منطقه می‌تواند هم رفتار ساکنان و هم رفتار مجرمان بالقوه را تحت تأثیر قرار دهد. برای ساکنان ظاهر محیط و طراحی آن می‌تواند از طریق جذب آن‌ها برای برقراری ارتباط و تعامل با یکدیگر، نگرش مراقبتی بیشتری را ایجاد کند که این به نوبه خود سهم به سزایی در کنترل و از بین بردن جرم خواهد داشت (P. Lab, 2010).

این تئوری همچنین بیان می‌کند که ایجاد فرصت‌های نظارتی بالا در محل زندگی، در احساس آسیب‌پذیری و منجر به شکست شدن جرم مؤثر است (Ham-Rowbottom et al., 1999). به گفته نیومن فضای قابل دفاع شامل دو جزء می‌باشد. اول اینکه فضای قابل دفاع باید به‌طور مداوم به مردم اجازه دیدن و دیده شدن بدهد و دوم اینکه در هنگامی که جرمی رخ می‌دهد مردم باید مایل به دخالت و گزارش جرم باشند (Newman, 1972). تأثیر واکنش شهروندان به جرم در کاهش میزان جرایم به مراتب بیشتر از افزایش نیروهای پلیس است. بنابراین به کار بردن طرح فضای قابل دفاع برای پیشگیری از وقوع جرم و افزایش امنیت اجتماعی هم ارزان‌تر است و هم کارآمدتر. شهروندان و محلات مطیع قانون، بزرگ‌ترین منابع در دسترس برای پیشگیری از جرم هستند (Newman, 1996).

ایده‌های اولیه CPTED، توسط نظریه «فضای قابل دفاع» اسکار نیومن رشد و ترقی نمود. در حال حاضر پنج حوزه اصلی و مهم در تلاش‌های پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی عبارتند از: تقویت قلمرو¹²،

نظارت طبیعی¹³، کنترل دسترسی¹⁴ و سخت کردن هدف¹⁵، مدیریت تصویر¹⁶ و تقویت فعالیت¹⁷.

- «تقویت قلمرو» به مفهوم بهره‌برداری از عناصر دفاعی طبیعی است که ساکنان در مواقع نفوذ خارجی نسبت به آنچه که نمونه فضاهای خودشان می‌شناسند، انجام می‌دهند (Steventon, 2012). تقویت این مفهوم از طریق تعریف واضح مرز بین فضاهای عمومی و خصوصی، سبب ایجاد حس مالکیت و مسئولیت در کاربران قانونی فضا و در نتیجه کاهش فرصت‌های تخلف می‌شود (Stollard, 1991; Md Sakip & Abdullah, 2012).

- «نظارت طبیعی» بخش جدایی ناپذیری از تقویت قلمرو است و هدفش بالا بردن قابلیت رؤیت فضاهاست. این امر ممکن است به‌صورت نظارت طبیعی از فضاهای عمومی و ساختمان‌های مجاور توسط ساکنان از طریق پنجره‌ها و درب ساختمان‌ها و یا توسط افرادی باشد که در محیط در حال حرکت هستند (Stollard, 1991; Steventon, 2012). اگر مجرم تشخیص دهد که مشاهده می‌شود با توجه به افزایش پتانسیل برای مداخله ساکنان و هراس از پیگرد قانونی احتمال ارتکاب جرم کاهش می‌یابد (Md Sakip & Abdullah, 2012). بر این اساس توصیه‌های نظارتی پلیس کانادا به شهروندان در خصوص امنیت بیشتر فضاهای مسکونی عبارتند از: حداقل سه چهارم از حیاط از مسیرهای دسترسی قابل مشاهده باشد، حداقل سه چهارم از خانه‌ها از مسیرهای دسترسی قابل مشاهده باشد، بیشتر پنجره‌ها از جاده به وضوح قابل مشاهده باشند، درب جلوی ساختمان‌ها از راه قابل رؤیت باشند، خانه همسایه قابل مشاهده باشد و فاصله تا ورودی از مسیر کمتر از بیست فوت باشد (Ham-Rowbottom et al., 1999). همچنین پوشش خوب نورپردازی

- منظور از «تقویت فعالیت» حمایت از فعالیت در فضاهای عمومی برای دستیابی به فضاهایی است که به طور مناسب و شایسته مورد استفاده قرار گیرند. این امر سبب می شود تا چشم های ناظر در فضاهای عمومی افزایش یابند و این افزایش استفاده، باعث افزایش امنیت و مانع از ارتکاب جرم می شود (Steventon, 2012). در این مورد استفاده از طراحی برای تعریف و تشویق فعالیت در فضاهای عمومی می تواند در نظر گرفته شود (Md Sakip & Abdullah, 2012). موفق ترین و کارآمدترین فضای عمومی دارای چهار ویژگی است: در دسترس است، افراد در آن درگیر فعالیت می شوند، راحت بوده و دارای مناظر زیباست و در نهایت مکانی اجتماعی است. (Eben Saleh, 1998).

نقش دیوار، حایل یا موانع فیزیکی

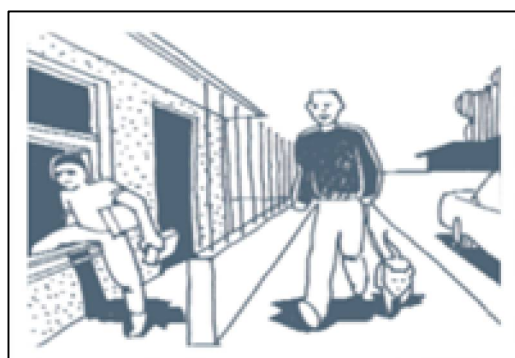
براساس تئوری، فضای قابل دفاع دارای دو فاکتور قلمرو گرایی از جمله موانع واقعی¹⁸ و موانع نمادین¹⁹ است که موانع واقعی شامل موانع فیزیکی برای دسترسی ها نظیر دیوارهای بلند (فرصت های پنهان) و حصارهاست (Ham-Rowbottom et al., 1999) (تصویر شماره 1). از طرفی سخت کردن هدف نیز به عنوان یکی از راهبردهای CPTED به طور معمول و عمدتاً به اشکال دیگری از موانع فیزیکی اشاره دارد. سخت کردن هدف برای جلوگیری از جرم اغلب یک اقدام نسبتاً ساده و مقرون به صرفه است اما این امکان وجود دارد که امنیت بیش از حد منجر به ایجاد احساس قلعه بودن نموده و اینطور به نظر برسد که یک مشکل جرم و جنایتی وجود دارد، با وجود اینکه شاید به هیچ وجه اینگونه نباشد (Steventon, 2012) (تصویر شماره 2). اماکن با دیوارهای بلند، سطوح کم نور در شب و برخی از عناصر محوطه سازی با حذف یا کاهش دید، فرصت های پنهانی را برای مجرمین ارائه

ببرونی با مزایای کنترل اجتماعی غیررسمی آن (کنترل بدون حضور نیروهای پلیس) استفاده از خیابان را در شب بهبود می بخشد. در جاهایی که نور پردازی وجود ندارد یا اینکه تابش خیره کننده و سایه ها عمیق هستند، امکان نظارت پس از تاریکی هوا کاهش می یابد (Steventon, 2012). کاشت درختان و محوطه سازی نیز نباید دید عابرین پیاده را کاهش داده و باعث ایجاد فرصت های پنهان شوند. منظور از فرصت های پنهان پتانسیلی است که فضاهای پنهان برای کمین مجرمان، جهت ارتکاب اعمال مجرمانه نظیر زورگیری و غیره فراهم می کنند و باید از ایجاد چنین فضاهایی اجتناب نمود (Stollard, 1991).

- «کنترل دسترسی و سخت کردن هدف» محدود کردن دسترسی از طریق استفاده از اقدامات طبیعی مانند تعریف فضایی جهت جلوگیری از دسترسی مجرمان به اهدافشان و افزایش خطر ارتکاب جرم برای آنها در یک محل خاص است (Steventon, 2012). کنترل دسترسی مفهومی است که از تبدیل شدن دسترسی به عنوان پتانسیلی برای وقوع جرم جلوگیری می کند. نصب و راه اندازی عناصر برای سخت شدن هدف نیز مدت زمانی که مجرم برای ارتکاب جرم باید صرف کند را افزایش می دهند (Md Sakip & Abdullah, 2012). - «مدیریت تصویر» بر این نظریه استوار است که نشانه های نقصان در محله مانند نقاشی های روی دیوار، خسارت به اموال، ریخت و پاش گسترده زباله، این پیام را می رساند که این منطقه توسط ساکنین مراقبت و کنترل نمی شود. در نتیجه به جرم های کوچک اجازه داده می شود که بتوانند به جرم های جدی تری بدل شوند (Steventon, 2012). مدیریت تصویر ارائه یک ذهنیت مثبت مداوم از محیط زیست ساخته شده برای تمام کاربران است (Md Sakip & Abdullah, 2012).

ت 3. حایل صلب.

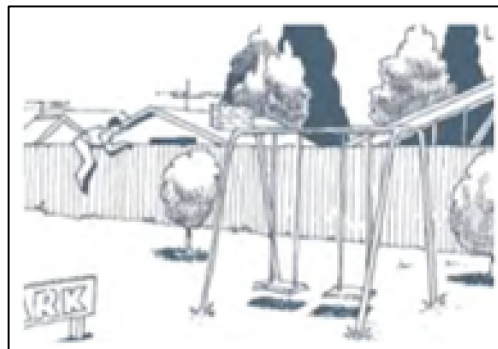

ت 4. حایل شفاف.

اهداف، متغیرها و فرضیات تحقیق

متغیر وابسته «امنیت»، متغیر اصلی مورد توجه تحقیق است که به‌طور دائم مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و منظور از آن امنیت ساکنین محلات مسکونی در برابر جرایم و بزهکاری است. جرایمی نظیر سرقت از منازل، ربودن کودکان، تخریب اموال، زورگیری‌ها، کیف‌قاپی‌ها، حضور افراد معتاد و ولگرد و سایر آسیب‌هایی که از طرف مجرمان، ساکنین محیط‌های مسکونی را مورد تهدید قرار می‌دهند. هدف این تحقیق این است که تغییرپذیری این متغیر را تشریح و تبیین نماید. «دیوار حیاط» متغیر مستقلی است که تأثیر تغییرات آن از نظر میزان «گشودگی بصری»²⁰، بر روی امنیت به‌صورت مثبت یا منفی سنجیده می‌شود و منظور از آن در این تحقیق می‌تواند هر نوع مانعی فیزیکی باشد که در نقش

می‌کنند (تصویر شماره 3). طیف وسیعی از تحقیقات به اهمیت دید ساکنان و یا رهگذران برای جلوگیری از بروز جرم و جنایت تأکید می‌کنند (Hedayati Marzbali et al., 2012). با توجه به این مسئله فضاهای مسکونی نباید به‌گونه‌ای طراحی شوند که مجرمان بتوانند در آن‌ها پنهان شده و اقدام به جرم نمایند (تصویر شماره 4). پنهان شدن و خفا بودن دارای دو مفهوم فیزیکی و محتوایی است. مفهوم فیزیکی آن شامل محل‌های تاریک، خلوت و بی‌نظم است و مفهوم محتوایی آن به نوع و روابطی که در فضاهای شهری اتفاق می‌افتد، ارتباط دارد (RostamiTabrizi & Madanipour, 2006). این یافته‌ها که پیرامون مسائل کاربردی در پیشگیری از جرم هستند، می‌توانند به‌عنوان مبنایی برای پیشنهاد تغییرات برای «فضای قابل دفاع» مطرح شده و مفید واقع شوند (Ham-Rowbottom et al., 1999).

ت 1. ایجاد فرصت‌های پنهان.

ت 2. حذف فرصت‌های پنهان.

امنیت تأثیر می‌گذارد و نمی‌توان اثر آن را بر روی امنیت کنترل نموده و متغیر مداخله‌گر این تحقیق به‌شمار می‌رود. همچنین شایان ذکر است ارتفاع دیوارهای حیاط، به‌عنوان یکی دیگر از شاخص‌های دیوار، با تأثیر در میزان نفوذپذیری خانه‌ها (که از متغیرهای کنترل این تحقیق به‌شمار می‌رود) در امنیت خانه‌ها تأثیرگذار بوده و در این تحقیق، اثر آن از طریق یکسان در نظر گرفتن ارتفاع دیوارهای نمونه‌های مورد مطالعه، خنثی خواهد شد. بنابراین فرضیات زیر برای این تحقیق مد نظر می‌باشند:

به نظر می‌رسد که میزان گشودگی بصری دیوار حیاط بر میزان امنیت ادراک شده توسط ساکنین خانه‌ها تأثیرگذار است. همچنین افزایش میزان صلبیت دیوار حیاط خانه‌ها، باعث احساس جدایی و آسیب‌پذیر بودن خانه در نظر ساکنین و افزایش ترس از جرم در آن‌ها می‌شود (نمودار شماره 1).

ابزار گردآوری داده‌ها و جامعه آماری

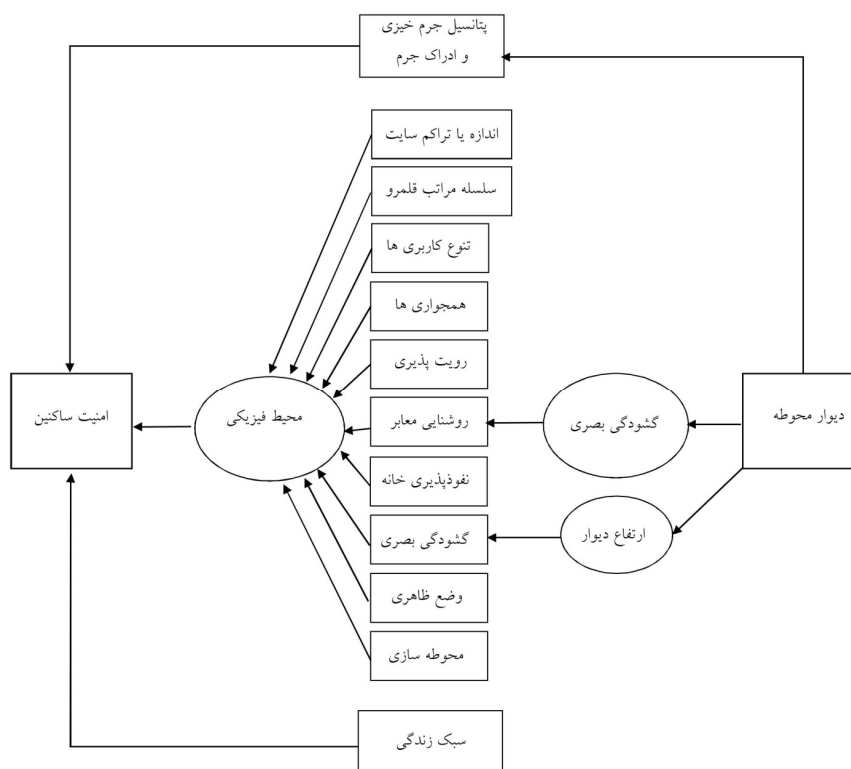
ابزار تحقیق

ابزار تحقیق شامل مشاهده غیر مزاحمتی و استفاده از پرسشنامه بسته می‌باشد. از آنجا که متغیر مستقل تحقیق از نوع کمی پیوسته می‌باشد، می‌توان با حضور در محل، برخی ویژگی‌هایی کالبدی محدوده مورد مطالعه و مورد نیاز این تحقیق یعنی وضعیت‌های مختلف دیوارهای حیاط خانه‌ها را مشاهده و ثبت نمود. اما از سوی دیگر میزان امنیت (چه عینی و چه ذهنی) در سایت و مقولات مرتبط با آن نظیر میزان جرایم و بزهکاری، میزان احساس امنیت ساکنین، خصوصیات زمانی و مکانی وقوع جرم و غیره، از راه مشاهده قابل سنجش نیستند، از این رو پرسشنامه بسته‌ای برای این منظور تهیه گردیده است (پیوست شماره 1).

دیوار و برای تفکیک فضایی به‌کار می‌رود. از این رو می‌تواند در لفظ «حایل» نیز مورد استفاده قرار گرفته و در ضمن، اشکال مختلفی را به‌خود بگیرد. منظور از گشودگی بصری دیوار حیاط، میزان شفافیت و نفوذپذیری بصری آن، به‌لحاظ ایجاد ارتباط بصری میان فضاهای طرفین دیوار است. از طرفی باید «پتانسیل جرم خیزی» و «ادراک مجرم» را به‌عنوان متغیر مستقل دوم (تعدیل کننده) در نظر گرفت که رابطه مورد انتظار بین متغیرهای اصلی تحقیق، یعنی متغیر مستقل و وابسته را از طریق تأثیر در میزان احتمال وقوع جرم و نیز تأثیر در انگیزش جرم تحت تأثیر قرار می‌دهد.

علاوه بر آن همانگونه که در پیشینه تحقیق بررسی شد، عواملی نظیر «اندازه یا تراکم» سایت در رابطه با امکان کنترل آن توسط ساکنین، «تنوع کاربری» های موجود در سایت و رابطه آن با میزان حضور و فعالیت ساکنین در سایت، «سلسله مراتب قلمرو» در ارتباط با میزان عمومیت فضاها و گستره مناطق تحت نفوذ ساکنان و «نفوذ پذیری خانه‌ها» با تأثیر در میزان سهولت دسترسی به اهداف مجرمانه، در امنیت ساکنین تأثیرگذار هستند. بنابراین در این تحقیق برای اطمینان از اینکه هر تغییری در متغیر وابسته امنیت، فقط به واسطه متغیر مستقل یعنی دیوار حیاط بوجود می‌آید، اثر موارد ذکر شده در بالا، از طریق همگون‌سازی نمونه‌های مورد بررسی در تحقیق، خنثی یا ثابت نگه داشته شده‌اند. این موارد، متغیرهای کنترل این تحقیق را شامل می‌شوند.

«سبک زندگی» متغیری است که از زمان شروع تأثیرگذاری دیوار حیاط بر امنیت ساکنین و تا زمان تأثیرگذاری آن‌ها ظاهر می‌شود و از طریق تأثیر در نوع و میزان فعالیت‌های روزمره ساکنین، گاهی بر روی

ن 1. مدل مفهومی متغیرهای تأثیرگذار بر امنیت مسکن. منبع: نگارندگان.

مشخصات و ویژگی‌های نمونه مورد مطالعه

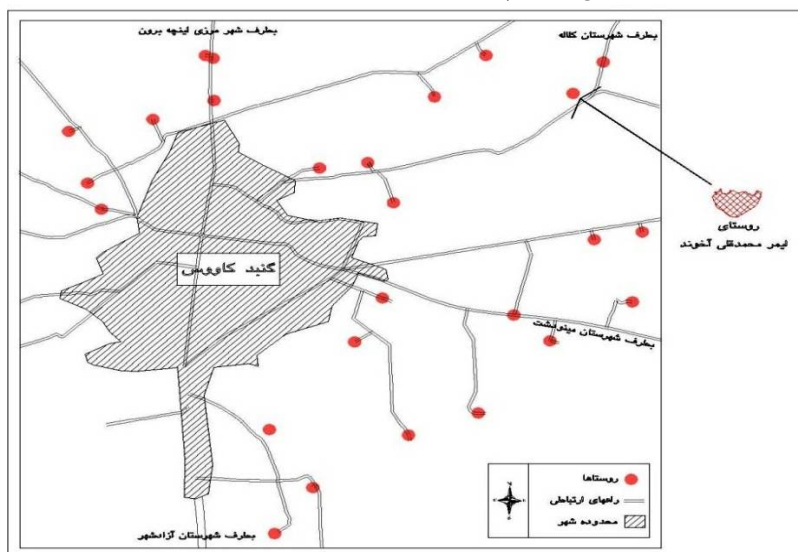
در این پژوهش، یکی از روستاهای ترکمن نشین از توابع شهرستان گنبد کاووس به عنوان نمونه، مورد مطالعه قرار گرفته است. ترکمن‌های ساکن ایران که در ترکمن صحرا، واقع در شمال غربی خراسان و شمال شرقی مازندران زندگی می‌کنند بیشتر از سه طایفه «یموت Yomut»²¹، «گوکلان gowklan»²² و «تکه takke»²³ می‌باشند. «یموت‌ها» بیشتر در شمال گنبد کاووس و در حاشیه رود اترک مستقر گشته و معیشت آن‌ها براساس دامداری است (کلت، 1370). نمونه مورد مطالعه، روستای ایمر محمد قلی آخوند، در شمال شرق شهر گنبد کاووس و واقع در 7 کیلومتر جاده گنبد - کلاله می‌باشد (تصویر شماره 5). این روستا به لحاظ

بافت و ساختار کالبدی فعلی، دارای بافت ارگانیک و نسبتاً یکجا (بدون پراکندگی) بوده و به خاطر محدودیت‌های موجود جهت توسعه مسکونی روستا، تراکم محلات مسکونی آن رو به افزایش می‌باشد که این امر موجب تغییر تدریجی در بافت اولیه روستا شده است (تصویر شماره 6). محل استقرار خانه‌ها داخل حیاط‌های مسکونی، غالباً در وسط حیاط بوده و به ندرت اتفاق افتاده است که خانه‌ها در بر کوچه و خیابان ساخته شوند و این به الگوهای سازماندهی فضایی خانه‌ها بین ترکمن‌های یموت و معیشت خاص آن‌ها (عمدتاً بر پایه پرورش دام) بر می‌گردد. ساکنین روستا به لحاظ ساختار زبانی و طایفه‌ای از همگنی کامل برخوردار می‌باشند، به طوری که تمامی ساکنین روستا را ترکمن‌های یموت

و نظارت از خانه‌ها و حیاط‌های آن‌ها نسبت به فضاهای عمومی و خانه‌های همسایه شده‌اند. از طرفی حصارهای ساخته شده از جنس نی به صورت شفاف بوده و رؤیت پذیری از خانه‌ها و حیاط‌های آن‌ها نسبت به فضاهای عمومی و خانه‌های همسایه را برای ساکنین راحت تر می‌کنند (تصویر شماره 8). این نوع حایل نیز همانند دیوارهای آجری به وفور در این روستا مشاهده می‌شود. البته نحوه اثرگذاری تغییر در رؤیت‌پذیری و میزان کارکرد مثبت یا منفی آن در بخش نتایج به تفصیل مورد بحث قرار خواهد گرفت.

تشکیل می‌دهند و به لحاظ ساختار اجتماعی دارای پیوندهای عمیق فامیلی و خویشاوندی هستند.

با توجه به مشاهدات میدانی صورت گرفته در این روستا، دو نوع حایل، با ویژگی‌های ساختاری متفاوت مورد استفاده قرار گرفته‌اند که عبارتند از: دیوارهای جدیدالاحداث با مصالح بنایی و حصارهایی از جنس نی. دیوارهای جدیدالاحداث به صورت صلب بوده و مصالح مورد استفاده در آن‌ها از جنس مصالح بنایی است (تصویر شماره 7). در جاهایی که با ارتفاع بلند مورد استفاده قرار گرفته‌اند، موجب کاهش رؤیت‌پذیری

ت 5. موقعیت روستای ایمر محمد قلی آخوند نسبت به شهرستان گنبد کاووس. منبع: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی گنبد کاووس.

نحوه نمونه‌گیری

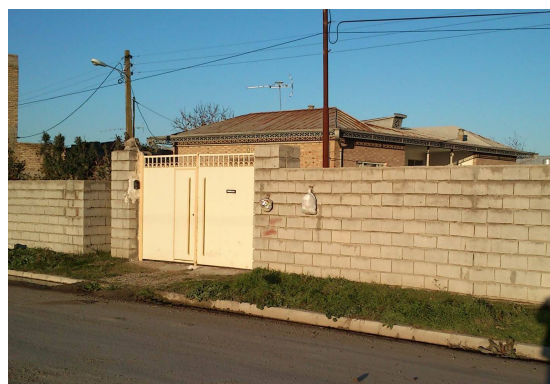
براساس آمار سال 90 تعداد خانوارهای ساکن در روستای ایمر محمد قلی آخوند که جامعه آماری این پژوهش را تشکیل می‌دهند در حدود 240 خانوار بوده و از جمعیتی بالغ بر 1200 نفر تشکیل شده است که از میان آن‌ها حدود 40 خانوار، براساس روش نمونه‌گیری هدفمند به عنوان حجم نمونه آماری انتخاب شدند. تعداد 20 پرسشنامه در میان ساکنین 20 خانه با دیوارهای حیاط صلب و تعداد 20 پرسشنامه دیگر در

میان ساکنین 20 خانه با دیوارهای حیاط شفاف در جامعه مورد مطالعه پخش شد و به تکمیل آن‌ها اقدام گردید. در انتخاب نمونه‌ها، اثر متغیرهای کنترل را خنثی نموده تا فقط به تأثیر شفافیت و صلبیت دیوارهای حیاط در امنیت خانه‌ها پرداخته شود. به خصوص از میان آن‌ها (همانطور که قبلاً نیز اشاره شد) نفوذپذیری خانه‌ها با تأثیر در میزان سهولت دسترسی به اهداف مجرمانه باید از طریق انتخاب خانه‌های دارای ارتفاع حایل بیش از 2 متر کنترل شود. در غیر این صورت

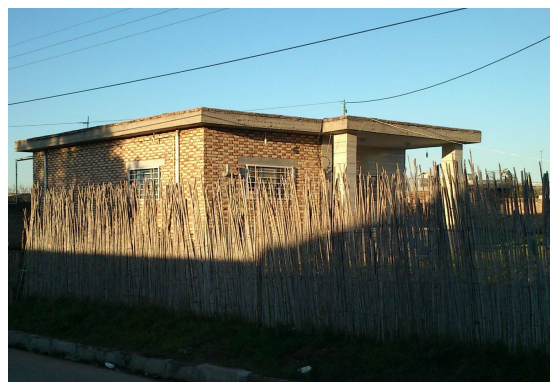
ممکن است دیوارهای کوتاه با نفوذپذیری بالا به نتایج گمراه کننده منجر شوند.

ت 6. نقشه طرح هادی روستای ایمر محمد قلی آخوند.
منبع: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی گنبد کاووس.

ت 7. نمونه حایل صلب در روستای مورد مطالعه.
منبع: نگارندگان.

ت 8. نمونه حایل شفاف در روستای مورد مطالعه.
منبع: نگارندگان.

روش تحقیق و تجزیه و تحلیل داده‌ها روش تحقیق

روش تحقیق از نوع توصیفی تحلیلی و به روش همبستگی می‌باشد و بر حسب هدف، کاربردی است. در این روش محقق در مورد حداقل دو متغیر با استفاده از یک نمونه یکسان از آزمودنی‌ها، اطلاعاتی را گردآوری و سپس میزان رابطه را با استفاده از ضریب همبستگی تعیین می‌کند. یک ضریب همبستگی شاخصی برای جهت و مقدار است. همچنین به منظور تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده، از روش آماری توصیفی تحلیلی و استنباطی استفاده گردید. براساس این روش، اطلاعات جمع‌آوری شده به صورت جدول‌های توزیع فراوانی، پارامترهای آماری و نمودارها مورد تحلیل قرار گرفت. سپس روابط بین متغیرها با استفاده از روش‌های آماری استنباطی، آلفای کرونباخ²⁴ و رگرسیون چندگانه در بسته نرم افزاری SPSS مورد تحلیل قرار گرفت. تحلیل‌های انجام شده شامل آمار توصیفی و آمار استنباطی می‌باشد.

آمار توصیفی و آمار استنباطی

در این بخش به تحلیل داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری شده از طریق ابزار تحقیق (پرسشنامه) پرداخته شده است تا به سؤالات و فرضیه‌هایی که محقق با توجه به ادبیات موضوع در نظر گرفته، پاسخ داده شود (جدول شماره 1). بررسی‌های حاصل از ارزیابی امنیت روستا نشان می‌دهد هر دو گروه ساکنین خانه‌هایی با دیوار صلب در حیاط (گروه اول) و ساکنین خانه‌های با دیوار شفاف در حیاط (گروه دوم)، امنیت روستا را با درصد فراوانی بالایی، زیاد توصیف کرده‌اند و این میزان بالایی از امنیت را در این روستا نشان می‌دهد. در بخش توصیف فراوانی اعضای نمونه براساس امنیت محله در برابر جرایم نشان می‌دهد که گروه دوم میزان بالاتری از

خانه‌هایی با دیوارهای شفاف در حیاط بوده و در مجموع گروه دوم احساس امنیت بیشتری نسبت به گروه اول دارند. مطابق جدول شماره 2، میزان وقوع سرقت و جرم برای گروه اول 10 درصد بیشتر از گروه دوم بوده و با اینکه این تفاضل زیاد نمی‌باشد، ولی در مجموع امنیت بیشتری را برای ساکنین خانه‌هایی با دیوارهای شفاف در حیاط نشان می‌دهد. همچنین تمامی جرم‌ها شبانه اتفاق افتاده‌اند و تعداد دفعاتی که منجر به رؤیت مجرم شده در گروه دوم بیشتر است و این، قابلیت بیشتر رؤیت‌پذیری و دیده شدن مجرم در حین ارتکاب جرم را برای خانه‌هایی با دیوارهایی شفاف در حیاط، بیان می‌کند.

امنیت را نسبت به گروه اول، برای محله خود متذکر شده‌اند. مجموع نتایج میزان هراس ساکنین در طول روز و شب نشان می‌دهد که ساکنین خانه‌های گروه دو نسبت به ساکنین خانه‌های گروه یک، هراس کمتری نسبت به خالی گذاشتن خانه از بابت دستبرد به آن (چه در روز و چه در شب) دارند. این نتایج به همراه نتایج حاصل از میزان توانایی مراقبت دورادور همسایگان، که میزان بالاتری از قابلیت کنترل و نظارت خانه‌ها توسط همسایه‌ها را برای گروه دوم نشان می‌دهد، حاکی از آن است که میزان احساس آسیب‌پذیری خانه در برابر جرم و ترس از خالی گذاشتن آن در ساکنین خانه‌هایی با دیوارهای صلب در حیاط به مراتب بیشتر از ساکنین

ارزیابی امنیت روستا											
مجموع		خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم	
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
100	20	5	1	85	17	10	2	0	0	0	0
100	20	10	2	80	16	10	2	0	0	0	0
میزان امنیت محله											
مجموع		خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم	
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
100	20	5	1	65	13	30	6	0	0	0	0
100	20	35	7	45	9	20	4	0	0	0	0
میزان هراس از دستبرد بخاطر خالی گذاشتن خانه در طول روز											
مجموع		خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم	
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
100	20	0	0	60	12	30	6	10	2	0	0
100	20	0	0	15	3	35	7	50	10	0	0
میزان هراس از دستبرد بخاطر خالی گذاشتن خانه در طول شب											
مجموع		خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم	
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
100	20	50	10	50	10	0	0	0	0	0	0
100	20	25	5	50	10	25	5	0	0	0	0
میزان مراقبت دورادور همسایگان											
مجموع		خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم	
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
100	20	0	0	0	0	25	5	45	9	30	6
100	20	10	2	65	13	25	5	0	0	0	0

ج 1. ترکیب فراوانی اعضای نمونه بر اساس سؤالات

آزمون فرضیه‌ها

همان‌طور که قبلاً ذکر شد، فرضیه‌های تحقیق از طریق رگرسیون چندگانه آزمون می‌شوند. به‌طور کلی رگرسیون چندگانه روشی برای تحلیل مشارکت جمعی و فردی یک یا چند متغیر مستقل، در تغییرات یک متغیر وابسته است (کرلینجر و پدهازر، 1388) و روشی قدرتمند برای آزمون فرضیات علمی و روابط تجربی، شبه تجربی و غیر تجربی داده‌ها به‌شمار می‌رود. رگرسیون به‌دنبال برآورد رابطه‌ای ریاضی و تحلیل آن می‌باشد به‌طوری‌که بتوان به کمک آن کمیت یک متغیر مجهول را با استفاده از متغیر یا متغیرهایی معلوم، تعیین کرد با فرض آن که رابطه علت و معلولی بین دو متغیر کمی وجود داشته باشد، به‌عبارت دیگر مقدار متغیر وابسته به کمک مقدار متغیر(یا متغیرهای) مستقل برآورد می‌شود.

جدول شماره 3 نتایج تحلیل رگرسیون را نشان می‌دهد. همان‌طور که در این جدول مشاهده می‌شود نوع دیوار بر امنیت ساکنین واحدها و محلات مسکونی ترکمن‌های قوم یموت در روستاهای شهرستان گنبد کاووس تأثیر مثبت و معناداری دارد ($\beta = 0.643, p - value < 0.01$) به‌عبارت دیگر با افزایش شفافیت و گشودگی بصری دیوار حیاط خانه‌ها، امنیت خانه و احساس امنیت ساکنین آن افزایش می‌یابد و بالعکس. لازم به ذکر است 36 درصد از تغییرات متغیر امنیت خانه و احساس امنیت ساکنین آن پیامد تغییر در نوع دیوار است.

برای به حداقل رساندن اثر متغیرهای مداخله‌گر بر روی رابطه متغیرهای مستقل و وابسته از آزمون تی استفاده شده است. در آزمون تی با دو نمونه مستقل، تفاوت میانگین‌های متغیر وابسته در دو گروه مستقل ارزیابی می‌شود. در این آزمون هر رکورد بایستی متغیر گروه‌بندی و متغیر وابسته داشته باشد. متغیر گروه‌بندی،

وقوع سرقت، جرم و جنایت					
گروه	بلی		خیر		مجموع
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
گروه اول	5	25	15	75	20
گروه دوم	3	15	17	85	20
زمان سرقت یا جرم					
گروه	در طول روز		در طول شب		مجموع
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
گروه اول	0	0	5	25	5
گروه دوم	0	0	3	15	3
رؤیت مجرم در حین ارتکاب جرم					
گروه	بلی		خیر		مجموع
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
گروه اول	2	10	3	15	5
گروه دوم	2	10	1	5	3

ج 2. ترکیب فراوانی اعضای نمونه در آیت وقوع جرم.

برای اندازه‌گیری پایایی روش‌های متعددی وجود دارد که از جمله آن‌ها، آلفای کرونباخ است. در این مطالعه نیز همانند بسیاری از مطالعات دیگر برای سنجش پایایی ابزار اندازه‌گیری از آلفای کرونباخ استفاده شده است. ضریب آلفای کرونباخ عددی است بین صفر و یک. ضریب آلفای کمتر از 0/6 نشان‌دهنده پایایی ضعیف است. آلفای بالای 0/7 تا 0/8 نشان‌دهنده پایایی نسبتاً خوب و آلفای بالاتر از 0/8 نشان از پایایی بالای ابزار اندازه‌گیری دارد (سکاران، 1380). ضریب آلفای کرونباخ متغیر امنیت، 0/576 است. این مقدار نشان می‌دهد که پایایی ابزار سنجش متغیر امنیت ضعیف است. به این دلیل برای افزایش ضریب پایایی، گویه هفتم از پرسشنامه حذف شده است، با حذف گویه هفتم، ضریب آلفای کرونباخ به 0/831 افزایش یافت که نشان از بهبود پایایی ابزار پرسشنامه دارد.

سطح احساس امنیت در گروه حصار باز با میانگین متغیر سطح احساس امنیت در گروه حصار بسته استفاده می‌شود. جدول شماره 4 نتایج آزمون تی با دو نمونه مستقل برای مقایسه سطح احساس امنیت در دو نوع دیوار را نشان می‌دهد.

رکوردها را به دو گروه ناسازگار (حصار باز و حصار بسته) تقسیم می‌کند، در حالی که متغیر وابسته (آزمون) هر رکورد را براساس ابعاد کمی مثل سطح احساس امنیت تعریف می‌کند، به عبارت ساده‌تر آزمون تی با دو نمونه مستقل برای ارزیابی تفاوت معنادار بین میانگین

متغیر مستقل	ضریب t^1	R^2 (ضریب تعیین)	R^2 تعدیل شده
نوع دیوار	0/643	0/413	0/397

1: مدل رگرسیون در سطح اطمینان 99 درصد معنادار است.

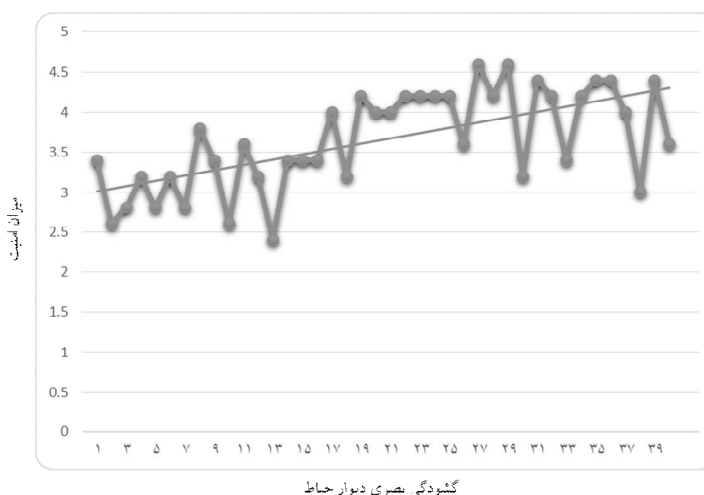
ج 3. نتیجه رگرسیون: تأثیر متغیر مستقل بر متغیر امنیت.

دیوار بسته	میانگین	انحراف معیار	دیوار باز		آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری	سطح اطمینان	
			میانگین	انحراف معیار				حد بالا	حد پایین
	3.27	0.499	4.05	0.453	5.169	38	0.000	-1.09	-0.474

ج 4. نتایج آزمون t با دو نمونه مستقل: مقایسه سطح امنیت در دو نوع دیوار.

امنیت در دیوار باز بیشتر از میانگین سطح احساس امنیت در دیوار بسته است. نمودار شماره 2 روند افزایش احساس امنیت در دیوار باز را نشان می‌دهد. ملاحظه می‌شود که با تغییر نوع دیوار (افزایش گشودگی بصری دیوار) احساس امنیت افراد نیز افزایش می‌یابد.

همان‌طور که در جدول شماره 4 مشاهده می‌شود فرض برابری میانگین سطح احساس امنیت بین دیوار بسته و دیوار باز تأیید می‌شود ($t = 5.169; P < 0.05$) به عبارت دیگر بین میانگین احساس امنیت دیوار بسته و دیوار باز تفاوت معنادار وجود دارد. سطح اطمینان بدست آمده نیز نشان می‌دهد میانگین سطح احساس

ن 2. نمودار پراکنش بین متغیر وابسته و متغیر مستقل.

نتیجه

شدند و به نظر می‌رسد کیفیتی فراتر از دیوار کشی و نرده کشی در این نوع گروه مسکن نهفته باشد، که جای تحقیق و پژوهش دارد.

پی‌نوشت

1. Security
2. Self-Surveillance
3. Visibility
4. Oscar Newman
5. Jane Jacobs
6. Schlomo Angle
7. Elizabeth Wood
8. The Death and Life of Great American Cities
9. Crime Prevention through Environmental Design (CPTED)
10. C. Ray Jeffery
11. Defensible Space
12. Territorial Reinforcement
13. Natural Surveillance
14. Access Control
15. Target Hardening
16. Image Management
17. Activity Support
18. Actual Barriers
19. Symbolic Barriers
20. Visual Openness
21. Yomut
22. Gowklan
23. Take
24. Alpha Cronbach
25. گروه اول شامل خانه‌هایی با دیوارهای صلب در حیات است.
26. گروه دوم شامل خانه‌هایی با دیوارهای شفاف در حیات است.

فهرست منابع

- سکاران، اوما. (1380)، روش‌های تحقیق در مدیریت. مترجم محمد صائی و محمد شیرازی. مرکز آموزش مدیریت دولتی، تهران.
- کرلینجر، فرد و پدهازر الازار. (1388)، رگرسیون چند متغیری در پژوهش رفتاری. مترجم حسن سرایی. انتشارات سمت. تهران.

نتایج این تحقیق نشان داد که همیشه امنیت خانه و محیط زندگی با ایجاد دیوارهایی صلب و بلند در حیات ایجاد نمی‌شود، بلکه در مکان‌هایی که نظارت طبیعی کمتر و دشوارتر است دیوارهای بلند، خود عاملی برای ایجاد جذابیت بیشتر برای سارقان و در نتیجه تهدیدی برای امنیت خانه و ساکنین آن می‌باشد. همچنین مهمتر از خود امنیت، احساس امنیت است که به انسان احساس آرامش داده و حالت فراغت از هرگونه ترس و هراس واضطراب ایجاد می‌نماید.

طبق یافته‌های این تحقیق ساکنین خانه‌هایی با دیوارهای صلب در حیات بیشترین ترس و هراس را نسبت به سرقت داشته و کمترین میزان امکان نظارت توسط همسایه‌ها را برای خانه‌هایشان متذکر شده بودند و این بدین معنی است که سارقان می‌توانند با مصونیت بیشتری نسبت به خطر دیده شدن عمل نمایند. پس آگاهی از نوع ادراک مجرمان و عوامل ایجاد انگیزش جرم در آن‌ها، می‌تواند در طراحی‌های محیطی برای بهبود امنیت محیط‌های مسکونی مفید واقع شده و به اصول کاربردی منتج شود.

در انتها پیشنهاد می‌شود در استفاده از عناصر معماری ابتدا شناخت و آگاهی کافی از ویژگی‌ها و تأثیرات متفاوتی که در بسترهای مختلف می‌توانند از خود برجای بگذارند، کسب نموده و سپس از آن‌ها در طراحی استفاده نمود. همچنین حین تحقیقات و مشاهداتی که در روستای مورد مطالعه به عمل آمد، نوعی از گروه مسکن مشاهده گردید که جالب توجه می‌باشد و آن گروه مسکنی است فقط با حائلی به دور گروه مسکن و فضاهای باز بین خانه‌ها که ساکنین آن میزان بالایی از امنیت را برای آن متذکر

Albert Facey House, 469 Wellington Street, Perth
Western Australia 6000

- کلت، ابراهیم. (1370). نقش عوامل جغرافیایی در تیپ‌بندی روستاها. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه بهشتی، دانشکده علوم زمین.

- لوکوربوزیه. (1933)، منشور آتن. مترجم محمد منصور فلامکی. نشر فضا. تهران.

-A.Ham-Rowbottom, K., Gifford, R., T. Shaw, K., (1999). Defensible space theory and the police: Assessing the vulnerability of residences to burglary. *Journal of Environmental Psychology* 19, 117-129.

-Eben Saleh, M.A., (1999). Reviving traditional design in modern Saudi Arabia for social cohesion and crime prevention purposes. *Landscape and Urban Planning* 44, 43-62.

-Hedayati Marzbali, M., Abdullah, A., Abd. Razak, N., Maghsoodi Tilaki, M.J., (2012). Validating crime prevention through environmental design construct through checklist using structural equation modeling. *International Journal of Law, Crime and Justice* 40, 82-99.

-Jacobs, J., (1961). *The Death and Life of Great American Cities*. Random House, New York.

-Jeffery, C.R., (1971). *Crime Prevention through Environmental Design*. Sage, Beverly Hills, CA.

-Md Sakip, S.R., Abdullah, A., (2012). Measuring crime prevention through environmental design in a gated residential area: A pilot survey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 42, 340-349.

-Newman, O., (1972). *Defensible Space; Crime Prevention through Urban Design*. Macmillan, New York.

-Newman, O., (1996). *Creating Defensible Space*, Office of Policy.

Development and Research. US Department of Housing and Urban Development, Washington DC.

-P.Lab, S., (2010). *Crime prevention* (seventh edition). Bowling Green State University, pages 51-77.

-Rostami Tabrizi, L., Madanipour, A., (2006). Crime and the city: Domestic burglary and the built environment in Tehran. *Habitat International* 30.

-Steventon, G., (2012). *Crime Prevention through Environmental Design*. *International Encyclopedia of Housing and Home*, pages 280-284.

-Stollard, p., (1991). *Crime Prevention through Housing Design*. This edition published in the Taylor&Francise-Library, 2005.

-Western Australian Planning Commission., (2006). *Designing Out Crime Planning Guidelines*.

روستایی محترم، این تحقیق به منظور بررسی تأثیر طراحی و نوع دیوارها بر امنیت ساکنین روستاهای ترکمن نشین در حال انجام است، خواهشمند است به سؤالات مطرح شده با دقت پاسخ دهید تا شما نیز در ارتقا و بهبود سطح امنیت در وضع موجود و نیز در توسعه‌های آتی روستاهای ترکمن نشین شهرستان گنبد کاوس سهیم باشید. ضمناً پاسخ‌های شما کاملاً محرمانه باقی خواهد ماند. پیشاپیش از همکاری صمیمانه شما کمال تشکر را داریم.

خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	عوامل مورد ارزیابی
					1- امنیت روستای خود را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
					2- محله خود را در برابر جرائم و بزهکاری امن می‌پندارید؟
					3- از خالی گذاشتن خانه خود در طول روز، از بابت ناامنی هراس دارید؟
					4- از خالی گذاشتن خانه خود در طول شب، از بابت دستبرد به آن هراس دارید؟
					5- با همسایگان خود، معاشرت و رفت و آمد دارید؟
					6- در نبود شما در منزلتان، تا چه اندازه همسایگان می‌توانند از حیاط و خانه‌هایشان، بدون حضور و تنها به صورت دورادور مراقب خانه شما نیز باشند؟
					7- سارق در نبود شما در منزلتان موفق به سرقت خواهد شد؟
الف: یک سوم روز ☐ ب: دو سوم روز ☐ ج: تمام روز ☐					8- با توجه به شغلی که دارید و به عنوان سرپرست، چه مقدار از روز را در خانه سپری می‌کنید؟
الف: بلی ☐ ب: خیر ☐					9- تا بحال سرقت یا هر مشکل جرم و جنایتی دیگر برای خانه شما اتفاق افتاده است؟
الف: بلی ☐ ب: خیر ☐					10- برای همسایگان شما چگونه؟
در صورت انتخاب گزینه الف در هر یک از سؤالات 9 و 10 به سؤالات 11 تا 13 پاسخ دهید.					
الف: بلی ☐ ب: خیر ☐					11- سارق یا مجرم از ساکنان روستا بوده است؟
الف: در طول روز ☐ ب: در طول شب ☐					12- سرقت یا جرم در چه زمانی از شبانه روز اتفاق افتاده است؟
الف: بلی ☐ ب: خیر ☐					13- مجرم در حین ارتکاب جرم دیده شده است؟
الف: بلی ☐ ب: خیر ☐					14- سایر انواع جرایم نظیر آسیب‌رسانی جانی و مالی به ساکنین توسط غریبه‌ها مانند زورگیری، کیف قاپی یا بچه دزدی در سطح محله شما اتفاق افتاده است؟

پیوست شماره 1. نمونه پرسشنامه توزیع شده در میان ساکنان روستا.